

Teataja

ESTNISK KOALITIONSTIDNING

Nr 20 (850) 26. mai, 1962 19. aastak

Eesti laulupäevade 100. a. juubelpidu Norrköpingis 26. ja 27 mail

Laupäeval, 26 mail

LAULUPÄEV

Sporthallis, Albrektsvägen 21

Kell 15.30 Kooride kogumine
" 15.45 Defilee
" 16.00 PIDULIK KONTSERT

Juhatavad: Prof. Juhan Aavik, E. Tarjus, H. Truus ja J. Aro Esinevad 10 segakoori ja Stokholmi Eesti Meeskoor L. Leetma juhatusel. Peokõne minister H. Laretei.

Kell 20.00 SUUR RAHVAPIDU

Rahvamaja Kongressisaalis, Folkets Hus, N. Promenaden. Esineb Göteborgi Eesti Segakoor Harry Truusi juhatusel. Solistid: sopran Mari Kamp ja bass Valdek Jürisoo. Klaveril Harri Kiisk. Tantsuks mängib Stokholmi Eesti Orkester.

Pühapäeval, 27 mail

LASTE LAULUPÄEV

Tütarlastekooli saalides, Skeppareg. ja Repslagareg. nurgal

Kella 10—11 Kogumine ja registreerimine
" 11—12 Peaproov
" 12—14 Linnaga tutvumine: Paadisõit, Museum, Raekojatorni jm.

" 14—17 SUURKONTSERT

Esinevad: Laste üldkoor, Eskilstuna täienduskooli erikoor. Klaverisolistina esineb Valdek Pärn, mõõdunud aasta laureaat üleriigilisel noorte klaverimängu võistlusel.

Ajuspordi-võistlused: Eskilstuna—Norrköping;
ühine eine lastele — meelelahutus.

**Kaasmaalased! Kohtume kõik
Norrköpingis 26. ja 27. mail!**

GÖTEBORGI

EELK GÖTEBORGI KOGUDUSE
Taevaminemise püha jumalateenistus on peljap., 31. 5. kl. 15 St Pauli kirik. us. Jutlustab praost M. Ots. Orelil prl. H. Aro. Lauluraamatud. Püüast jumalateenistust on leeriõpilaste lauluharjatus.

Leeripüha jumalateenistus on I Neipühäl, 10. 6. kl. 13.30 St Pauli Kirikus.

Bilen som vunnit så många rally-segrar, ett resultat av samarbete mellan Renault och racervagns-konstruktören Amedée Gordini. En snabb och säker vagn med 40 hk motor, fyrväxlad läder, acceleration och vägegenskaper i toppklass.

Riktpriis: 8,140.— inkl. säkerhetsbälten, vindrutspolning, rattläs, kylargardin och vita däcksidor, men exkl. leveranskostnad, accis och oms.

Teaduslik ettekandekonsolek

Eesti Teaduslik Instituut ja Eesti Teaduslik Selts Rootsis korraldavad ühise ettekandekonsoleku esmap. 28. mail 1962 Eesti Komitee ruumides, Drottninggatan 85-1, Stokholm. Algus kell 17.30. Kõneleb dr. jur. Ilmar Arens teemal: "Jammii" — Häme probleemist (uusi andmeid eestisugu rahvaste eluruumist ja õiguspiirkonnast Peipsi taga ning Ingerimaal). Kõik teretulnud.

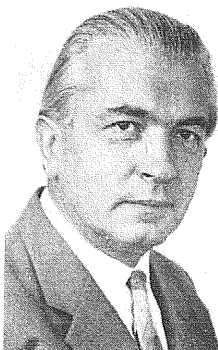
**VAXLA
TILL
RENAULT
GORDINI**

Generalagent: SVENSKA RENAULT AB

Försäljningsställen i Stockholm — Sveav. 63, tel. 24 29 60; Hantverkarg. 22, tel. 54 61 70; Folkungsgat. 109, tel. 41 00 27; Gotlandsgat. 73, tel. 44 83 08.

A. Tuulse Stokholmi Ülikooli professoriks

End. Tartu Ülikooli kunstiajaloo professor ja senine Stokholmi Ülikooli dotsent Armin Tuulse valiti Stokholmi Ülikooli põhjamaade ja võrdleva kunstiajaloo professoriks alates 1. 7. 1962.

Prof. A. Tuulse

See professuur asutati a. 1920 j. kannab A. Zorni nime, kuna kunstnik, kes siis suri teigi selle loomise võimalikuks oma testamendi kaudu.

Esimene Zorni-professuuri täitja oli Johnny Roosvall, kellega prof. Tuulsel tekkis kontakt juba 1938.-a., kui ta viibis Stokholmis Balti kursuse raames. Siis alustatud koostöö on hiljem tänaseni jätkunud Vitterhetsakademini poolt välja antud suutseose "Sveriges kyrkor" juures, kus A. Tuulse on olnud üks viljakamaid autoreid. Teiseks Zorni-prof. täitjaks oli Henrik Cornell kelle uurimused on eriti tähelepanuväärne Kesk-Rootsi kirikumäliste alal. Kolmandana täitis seda kohta prof. Stenborg alates a. 1957 kuni oma surmani a. 1960. See-ga võitis nüüd professuuri täitmine kaks aastat aega ja ei toimunud mitte ilma — siin maal üsna tavalise —

teadusliku võitlusest vastaskandidaadi poolt. Et parimad asjatundjad siiski otsustasid välismaale kasuks, peaks veelkord kinnitama prof. A. Tuulse erakordseid võimeid ja silmapaistvat positsiooni Rootsi teadusmaailmas.

Ehk nagu märkis prof. Sten Karling prof. A. Tuulse 50-nda juubeli puhul "Teatajas" (28. 9. 1957):

"Ta pole mitte üksnes sooritanud teadusjärele Eesti kunstiajaloomise alal, ka võõri kunstiteaduste on ta saanud hindamatuks jõuks kui kõige esimese asjatundja tähtsate aladel."

A. Tuulse lõpetas EV Tartu ülikooli, tema doktoriväitekirja kannab pealkirja "Die Burgen in Estland und Lettland" (1912). Oli kunstiajaloo professor Tartu ülikoolis 1942—44, Stokholmi ülikooli üldise kunstiajaloo dotsent a-st 1952. Saanud 1955. a. Vitterhetsakademini poolt Björnstjerni auhinna ja mitmeid uurimistipendiume. Prof. Tuulse teadusliku loomingu loetelu (E. Pütspea sulest "Teatajas" 28. 9. 57) võttis tookord juba kaks leheveergu — vahepeale viie aasta jooksul on sellele tulnud veel rohkesti lisa. Selle juures on talle suureks abiks olnud elukaaslane, kunsti-ajaloolane pr. Lydia Tuulse.

Prof. Tuulsel on selle kõrval jätkunud jõudu osavõtta vabade eesti teaduslikele orgide tööst ja avaldada artikleid meie kunstiprobleemide kohta "Tulimuldas", "Teatajas" jt. väljaannetes. Akad. kuulub prof. Tuulse EFS-i.

Õnnitleme silmapaistvat teadlast selle kõrge positsiooni saavutamise puhul ja soovime talle senist jõudu ja õnne ka järgnevas.

VALITI ERN ORGANID

ERN üldkogu valis esimeheks tagasi A. Rei. ERN juhatusse valiti: Põllumeeste Kogul: K. Erenurm, J. Toomes, J. Veski; Ühinenud Põllumeeste ja Väikemaapidajate Erakond: A. Mark, E. Penno, J. Raud; E. Sotsialistliku Partei Välismaa Koondis: R. Kolk, J. Mikkelsen, B. Mäelo; E. Liberaal-Demokraatlik Koondis: A. Varma, E. Krepp, A. Teras; Vabariiklik Ühing: R. Kaasik, K. Ristikivi; E. Rahvuslik Liit: E. Zihrl, G. Kõrb, I. Randmets; E. Vabadusmeelsed Föderalistid: L. Lebert, A. Mossin, I. Rebane; ERN Parlamendiliikmete Grupp: A. Arras, T. Kint; ERN Piirkondlike Esindajate poolt: E. Odraks Göteborgist, E. Illermaa Boråstist, V. Leetmaa Eskilstunast; Üldkogu Liikmete poolt: prof. G. Ränk, J. Tiitso, M. Juhkam, R. Moorma.

Juhatusse kuuluvad veel ERN komisjoni esimehena: V. Tauli ja ERN välisesinduste esimehed: A. Koern (Taani), P. Tõnuus (Norra), J. Aljas (Göteborg), V. Linnuste (Pariis), E. Omri (USA), J. Kaiis (Toronto), E. Aser ja E. Heinsoo (Montreal).

ERN revisjonikomisjoni valiti: V. Maaker, K. Steinman, A. Martinson ja E. Kandre.

LUND

Lundi Eesti Täiendus-kool

tähistab õppeaasta lõppu erilise pidulikkusega, kuna kool annab käiesoleval aastal uue lünnu lõpetajaid.

Praost Hj. Põhl peab rahvuse, millele järgnevad õpilaste ettekanded ja tunnistuste väljajamine lõpetajatele.

Kõik osavõttajad on teretulnud ka kolvilauda. Kokkutulek toimub keskn., 30. mail kell 18.00 kooli ruumides (Toomkiriku leerisaal, Krafstorg 12-III, "Andressalen").

Stokholms FESTSPEL

30 maj—13 juni

Idag börjar försäljningen av biljetter till alla festspelsevenemangen

OPERAN, DRAMATEN, STADSTEATERN, DROTNINGHOLMS-TEATERN, MARIONETTEATERN

Konserter

STOCKHOLMS FILHARMONISKA ORKESTER

Kör: Musikaliska Sällskapet

Rosenberg;

Johannes Uppenbarelse

Dir.: Hilding Rosenberg

30 maj

Konserthuset. Stora Salen

GUNNAR HAHNS FOLK-

MUSIKENSEMBLE

31 maj

Thielska Galleriet

FYLKINGEN

Bo Nilsson-konsert

1 juni

Moderna Museet

INTIM MUSIK

Berwald-konsert

2 juni

Riddarhuset

RADIOORKESTERN

Dir.: Stig Westerberg

Sol.: Zino Francescatti

3 juni

Konserthuset stora salen

SAMTIDA MUSIK

Körkoncert

3 juni

Börshuset/matiné

AMADEUSKVARTETTEN

Beethovens samtliga stråk-

kvartetter

4, 5, 6, 8, 11, 12 juni

Konserthuset. Lilla salen

TJECKISKA FILHARMONIN

Dir.: Karel Ancerl

5 juni

Konserthuset. Stora salen

WILLIAM CLAUSON

Bellmansafton

6 juni

Börshuset

STOCKHOLMS FILHARMONISKA ORKESTER

Dir.: Sixten Ehrling

Sol.: Van Clijburn

7 juni

Konserthuset. Stora salen

BUSK MARGIT JONSSON

9 juni

Waldemarsudde-matiné

SIGURD FREDRIKSSON

13 juni

Börshuset

Detaljprogram i festspelsbroschyren, som finns i festspelsbörån, Konserthuset, och försäljningsställen: tidningsarnas depeschkontor, NK, PUB och Stala & Söderlund.

Teataja

26. 5. 1962.

Sõjalist elevust Kagu-Aasias

Lääne hinnangu järgi on praegusel ajal kaks tulearv punkt, kus lääs ja idas vastamisi seisavad: Berliin Euroopas, Laos ja Vietnam Kagu-Aasias. Kui Berliini küsimuse ümber nagu valitakse teatud "hingeõõne" periood, siis seda aktiivsemaks on muutunud kommunistlik surve Kagu-Aasias, mis strateegiliselt eriti oluline SEATO riikide julgeoleku seisukohalt.

Kommunistlik agressioon näib olevat uut hoogu võtnud Laose ja Vietnami vastu. Nagu teame toodetakse SEATO riikide poolt, USA-ga eesotsas, Laose iseseisvuse kindlustamist neutraalse riigina. Selleks on kirjalik kokkulepe, mis kannab ka kommunistliku poole allkirja, kuid nagu olema harjunud nägemine, ei tähenda kommunistidele nende poolt antud allkirja siis, kui teinud murdmine nende arvates on neile kasulik. Iii seegi kord. Seal on suudetud väljast sisse poetatud geeriile meeste abil luua olukord, mis pole ei sõda ega rahu. Mis aga on fakt — kommunistlike jõudude surve ja positsioonide edasi nihutamised. Kommunistlike jõudude kiire edasi- tung on alarmeerinud Washingtoni. Kennedy on asetatud jälle kord väga ohuolevaid probleeme ette, sest seni USA toetusel endakaitset korraldanud valitsuse vägede taganemine ja lüüasaamine on Ühendriigis niisama ebapopulaarne, kui oleks USA vägede sammine vahendatud tuleline Laoses kommunistlike jõudude tagasitõrjumiseks.

Kennedy loodab kriisist jõudomääratamisega välja. Selleks on USA seismise eeskader liikvele läinud, mille kasuks lennukite emalvaid ja mere-jalgväge osad, et vajaduse korral neil Thailandi kaudu Laos'e alla panna. Esiolu aga loodetakse, et jõe demonstratsioonist jätkub Kremli koralte kutsumiseks, kes kahtlemata kogu selle kommunistliku agressiooni taga.

Mitte vähem ohtlik pole olukorra areng ka Lõuna-Vietnami. Selle põhjaraajast on üle tunginud tuhandetesse võsuvad dühingisõjaks treenitud mehed, kes ritama vähe kiisid lepuget, kui nimeldest. Liialdamata võib öelda, et Genfi 1954. a. lepingu süstemaatiliselt rikkumise tegid kommunistid alguse juba selle allkirjutamisest peale. Pingeliselt vahekorras hoolimata suvisi Vietnam USA materjaliga ja militaarse abiga märkimisväärselt kohendades ja moderniseerides oma nõrka majandust ning üheaegselt parandades maal valitsevat armetut sotsiaalselt olukorraga. Et sellist positiivset arengu külgetõmbajad kommunistide terrori alla jäetud Põhja-Vietnami (Vietnami) diktatorikonnale taksitades, katseti Vietnami käsilaste poolt kõik võimalik teha, et ühiskondlikku konsolideerimist L. Vietnami häirida. Vietnami'i sissijõudude atagid olidki suutnud peamiselt eraldatud asulate kaitset juhtivate isikute ja administratsiooni asutuste vastu. Sellise terrori iseloomuga tegevuse halvav mõju ületab ruumiliselt kaugel L. Vietnami enda piirid. Kommunistliku penetratsiooni tagajärjel L. Vietnami võivad n.ö. ahelreaktsiooni näol teha küsitavaks kogu Kagu-Aasia rahvaste iseseisvuse.

Viimaste kuude kestel on USA sinna suunanud nii relvi kui relvakandjaid. Muudugi näeks Ühendriigid, et SEATO riigid ühiseid kommunistliku ohtu suurt mõistaksid ning L. Vietnami kaitseksimist ei jätkaks ainult USA asjus SEATO liitu kuuluvate Kagu-Aasia riikide poolt on avaldatud nurinat USA kõhkleva hoiaku pärast. Oma kõnes Austraalia parlamendis külastasena 9. apr. igaljuhul kinnitas välisminister Rusk väga kategooriliselt, et Kagu-Aasia pannakse kommunistide edasitung seisma ära hinda eest, avaldades sealfuure lootust, et Kremi ja Peking võtavad aru pühe äga soovi suurt sõda.

A. Varma

Õiendus

Läti kirjaniku M. Ziverti näidendi (vt. eelmise Teataja) täpne pealkiri on "Nagu vargad õõs".

Tee koostööle

Eesti Rahvusnõukogu aasta üldkoosolekul andis üldkomisjoni esimees arv neist pingutustest, mis praeguseni tehtud tervema koostöö saavutamiseks meie kolme vanema keskorganisatsiooni ja REE vahel. Edasi skitseeris ta võimalusi selles osas edaspidiseks ja tõstis üles kaks alternatiivi: 1) anda välja brošüürid meie juuridilise spetsialisti toimetatult, kes näitaks riigioiguskultuuri ära, kui mõeldamatu on siin eestlaste keskel tehtavate valimistega kujundada mingit parlament, kes oleks õigustatud kõnelema kõigi eesti pagulaste nimel, või 2) võtta see küsimus sügisel kokkuvastava ERN kongressi päevakorda erireferaadina.

Vaatlesime neid alternatiive liigemalt. Juba oma üldkoosoleku avasõnas märkis ERN esimees, et ERN toimetulek oli pikade eel-läbirääkimiste vihi, kujuures ometi kõik poliitilised voolud ei jõudnud arusaamisele, et ERN oleks õige organisatsioonivorm meie välisvõitluse pidamiseks ja osa leegiorg-i seos saboteeris ERN välisvõitlust. See opositsioon, olgu siis kohe eemale jäänud, või vasti ERN-ist lahkunud, moodustab pagulaskonna poliitilise osa, kes korraldab nime muutmist ja organisatsioonilist vormi vahetamist, mis niidud jõudnud REE kujul kaheldav valimisel välja püsida. Pikematel on selge, et siin on poliitiline põhjus, mis on REE ellukutsunud ja allakirjutav arvates oleks asjatu aja-, energia- ja raha-raiskamine siin juuridilisel põhjendatud selgitustööd teha. Vist ei ole kellegi niil selge kuivõrd juuridilisel põhjendatult on REE-parlamentarismist eemaldunud, kui REE tegevustele edule. Poliitilise võitluse juures juuridilise "selgitustöö" tege mine oleks vaid lahustest uuestest seisumurdmine.

Teine alternatiiv, ligemal kaalumisel, läheb välja poliitilisele väljakutsele ja võitlusele ning võiks olla mõeldav normaalses oludes. Pagulases on meil aga rohkem kui ühel korral kogemusi, mis selline sisemine omavaheline võitlus on tekkinud küll kiiresti ülevõitvava eluvise, mis aga õletule sarnaselt on varsti kustunud ja järgi jäetud musta taha, millest rohi läbi ei kasu. Nagu tavaliselt on väljastatav mõju pikas perspektiivis taimkasvule, nii normaalses oludes teeb poliitiline võitluski. Pagulases peame äga kartma seda "musta-taha" perioodi ning sellel kaalulust allakirjutatu ei pea õigeks koostööksimise ülestõstmist suurte kokkulepetele, kui need teostuvad ühe tiiva üritusena. Lisaks on veelgi asjaolu, et siinle viiv teie, minn arvates, on juba leitud. See on koostöö otsimine üksikisikutele kaupa. Kui hiljuti oleks ERN koostööpakkumise REE vastus oli põiklev ja demagoogiline, ometi on parem pool muna, kui tühi koor. Ei ole kokkuleppe saavutamise ühelgi viisil võimalik öelda. Pikas perspektiivis näib aga senine moodus kindlamiini sihi poole viia olevat. Selle juures ei ole ette näha lõhede suurenemist ega "lahinguväljale lamama jääjaid". Sellise koostöö teostamine nõuab mõlemil poolt rahuiliku olukorra kaalumist. Kokkuleppe idee ega on küll selles staadiumis, mida nii veevalt märkis hiljuti E. V. aastapiiva aktuse kõnes K. R. Pusta — "küpsaks saanud ideede jõust" rääkides. Üksiku koostööksimistele juures õpitakse üksteist rohkem tundma ja — loodame — hindama ja aegamööda ühe iseseisvaks ehk kätte õige organisatsioonitüübi. Demokraatlik ümbrus ja ratsionaalsust rõhutatv kõrgel olustuse suodustab omakorda arvutit lõpuleviimist. Kokkuvõttes — ei ole vahet, vajadust niipalju enam tegutseda kokkuleppe meetodite otsimisega, kui väljakujunemud koostöö vormi samm-sammulisele rakendamisele asumisega.

Aksel Mark

* Kalju Plank lõpetas Göteborgis Lundby gümna. Ta siin ühtlasi eridiplomi kui parim õpilane spordis.

Välispoliitiline töö muutumas maailmas

Sõnavõtte ERN juubeli-aastakoosolekul

Vaade üldkoosolekut osavõtjatele.

ERN välispoliitilise aruande esitajaks A. Varma. Peatuses tänapäeva rahvusvahelise olukorra hinnangu juures rõhutas ta eriti selle majandussotsiaalpoliitilisi ja psühholoogilisi aspekte. Uus suurvõim maailmas — Euroopa — tõuseb ja kasvab kiires tempos, eriti selle majandusliku koostöö ja suurte aluste osas. Viimase 4 aasta kestel on Euroopa kujunenud maailma kõige kiiremini ja jõulisemalt kasvav majandusruumiks. Kui seni oli me harjunud rahvusvahelise terroritaaskaalu kaalu arvastama ühel poolt Ühendriiki, teiselt poolt N. Liitu, siis niidud Euroopa ise näib kujunevat kiiresti tegevaks, lisaks USA-le, mis ühtlasi häärib Kremli hingeharu. Euroopa kiire uueks jõueuriks konsolideerumine avaldab kaugeleulatavat mõju kogu rahvusvahelisele olukorrale, vaatamata sellele kas see meeldib USA-le või veel vähem N. Liidule.

Külma sõja rindel on aga lääne poliitika endiselt ebakindel, kogu lähi isegi defensiivne. Lääne programm näib praegu olevat: 1) säilitada ja arendada edasi lääne sõjalist jõudu endakaitseks idalinki pealtnäht tagasitõrjumiseks, 2) veeid N. Liitu, et mingit kallale tungi läänest karta ei ole, 3) veeid faktidega nii N. Liitu kui ka arengumaid demokraatliku korra paremustest võrreldes kommunistliku impeeriumi diktatuuriga, lootes, et aeg tõuab läänepooli kasuks. Washingtonis viimasel ajal lanseeritud program on seevõrd optimistlik ja kättesaamatule ideaalidele sarnanev, et võib küsida, kas seda ka tõesti is usutakse. N. Liidus valitseb samal ajal usutakse — võib atni küsida, kas enne tormi? Aruandja näitas neid kommunistliku bloki seisundis raskusi, mis ei ole enam kõnelede ühest koondata tud tugevustest või ühest keskusest juhitud kommunistlikult ideoloogist.

POOLIITILISE TEGEVUSE VÕIMALUSI JA EELVÕI EUROOPAS — KUI PALJU TULEB TEGELEDA ARENGUMAADA?

ERN välissekretär W. Mäld oma ettekandes vaates neil uusi võimalusi, mis olemas poliitiliseks tegevuseks Euroopas. Põhikõhtkohaks on siin, et lääne poliitiliste erakondadega tuleb

Müstiline lugu

Mõne aja eest said mitmed kaasmaalased Stockholmis postiga saadetise, mis sisaldas registreerimisele nn. teise koguduse liikmeks astumiseks. Saadetise juures oli kirjalargiga varustatud ümbrük Ingaröl tootvate eesiste kirikuõpetaja Elmar Tõlpsena nime ja aadressiga, kellele paluti saada registreerimisele.

Niud on õp. Tõlpsendp andnud avalikkusele järgmise seletuse (vt. EPL 9. 5. 1962) öeldes m. h.: "Olen teatavasti rootsi Ingaröl koguduse vanimlik. Minul isiklikult ei ole vajadust mingiks uueks pihkonnaks või koguduseks. Ka ei ole mina välja saanud registreerimislehti äga palnud neid minule adresseerida." Avalikkusele jääb vaid küsida, kas õid need, kes omavoliliselt kasutasid õp. Elmar Tõlpsena nime?

pidada kontakti poliitiliste erakondade kaudu. Selle tõõ edukaks teostamiseks ongi ERN loodud juu peamiselt poliitiliste eksilarakondade koalitsioonina. Euroopa ühenemise ja konsolideerumise protsessis peame kaasa olema poliitilise tegurina. Poliitilisteks kontaktivõimusteks tuleb ERN töös edaspidi kasutada suuremat piirkondlikku tööjõudu, ERN töõ tuleb detailiseerida, kuna ERN büroo ei suuda enam üksinda kõiki kontakte luua, veel vähem loodud kontakte peadalt aktiivsetena hoida. Äga tähelepanu nõuavad endale ka uued tekkinud riigid, arengumad ja praegune Moskva väga tugev poliitiline surve Lõuna-Ameerikale, samuti Aasiale ja Aafrikale.

Viimane probleem tõstetas elava diskussiooni. R. Kõk kahtles, kas meil on mõtet oma vähesed ressurse kulutada näit. Lääne-Ameerika valustamiseks ja seal linna keskoitumiseks hispaaniakeelse pressibülletääniga väljandamiseks. A. Horn rõhutas, et arengumade vabanemisprotsess mõjutab maailmapoliitika raamides oluliselt ka vabanemise eeldusi ACEN maade võõndis. Mida väiksemaks jääb maailma koloniasurvet kandvate riikide ja piirkondade arv, seda rohkem pöördub kogu maailma tähelepanu ja raskused ainult äärelejäetud ja otse keelteskeksi teodaalkamistis ulavalise Nõukogude kolonialismipeeriumile. Kui Prantsusmaa näib vabanema oma Alzhieria kormast, võib see kaasa tuua aktiivsema idapoliitika ka Prantsusmaa poolt, kes on ju korduvalt deklareerinud, et tema välispoliitika peasunauks on Euroopa ise. M. Mäelo oli eeltoodu suhte skeptiline, kuna de Gaulle poliitika on liigselt egoistlik-rahvuslik. A. Mark rõhutas seda osas, mida teistel kontinentidel ja eriti ka arengumades võivad selgitustööle anda seal asuvad eestlaste kondisid ja organisatsioonid. J. Mäkelton pidas vajalikuks meie tegevuse kavastamisel arvestada meie intellektuaalsed ja majanduslikke jõude ning selgitustele esikohale seda ülesandele, mis meile on olemasolevad. Ühe osa meie eksiliitiskonna poliitiline ja demokraatlik areng on kaugele minna jäänud äga nõuetest ja ülesannetest. M. Juhkam: kuidas ja kuhu meie jõud suunata, on peamiselt taktikaline küsimus. Kui meile selleks võimaldaks teade ressurse, siis võime ka selgitustööd suunata arengumadele. Esihõnemeks ainult Eesti nimel on võimalus ühe piirumaks jäänud, kuid duma eest võitlust tuleb nüüd pidada ulatuluskumate nimelega ja laiemate piirkondade nimel. Koostöö teiste piirkondade võitluskäestega on vältimatu, eriti ka just Lääne-Saksamaa osas. A. Mills: Meie siht on ikkagi Eesti vabastamise taotlemine. Sellepärast ei ole meie ülesanne meie abi teistele pakkuva, vaid meie ülesanne on teistelt abi taotleda meie jaoks. Ka V. Mäkeler oli skeptiline võimaluste osas arengumades selgitustöö osas midagi suuta korda saata.

Edasi kinnitati ERN välisestevuse töökava, mis näeb ette olemasolevate kontaktide jätkamist, äga rohkem koostumata ja konsenteerumata esindat rahvusvahelisel forumil ja terve rea uute aktsioonide teostamist.

TEATAJA

Vastutav väljaandja
(ansvarig utgivare):
Ervin J. Nõmmera

Toimetajad: Aleks. Varma,
Harri Kiisk, Adelaida Lemberg.

Toimetuse koosseis: August Aras, Arvo Horn, Ivo Iliste, Renate Kaasik, Aleksander Kampus, Kalju Lepik, Aksel Mark, Heinrich Mark, Jaan Mets, Rein Moora, Arvo Mägi, Harry Ott, Enno Penno, Zöja Raskasov, Juhana Raud, Karl Ristikivi, Joosep Tiitso.

Arsenalsgatan 1, III, Sthlm C
Box 16 323, Stockholm 16
Telefon 20 70 61
Postgiga 53 751

Bank: Svenska Handelsbanken

Tellimishinnad:

Skandinaavias 5 kuud 11 kr., 6 k. 19 kr., 12 k. 35 kr.

Majal 12 kr., 22 kr., 40 kr.
Kululutuse hinnad: 60 ööri muu, tekstis 50 prots, esiküljel 100 prots. kallim.

TEATAJA ilmub igal nädalal (juulis—augustis üle 2 nädala). Toimetusse kõnetunud esmasp. ja laup. kl. 16.00—18.00.

Tryckeri AB Mercur Stockholm 1962

eriti ka seoses sel suvel Helsingis toimuvale kommunistliku noortefestivaliga. Mis pakub häid võimalusi selgitustööks ja kontaktideks.

ERN KUI ÜKS SUUREMAID SELGITUSKIRJANDUS-LEVIAMISKESKUSEID

ERN büroo ja keskasutuse aruande esitas ERN bürojuhataja A. Horn. ERN organid on mõõdund aruandeperioodil pidanud 26 koosolekut. Informatsioonikomisjoni seminari istungeid on peetud 8. ERN uusi ruume ja avarat koosolekute saali on mõõdund aastal kasutatud väga intensiivselt, nii ERN, Balti Komitee ja suure arvu teiste organisatsioonide poolt — kokku 148 korral. ERN nn. "trükkidoda" on trükkitud 206 mitnesugust trükist ja selleks on kulunud 220.000 lehte paberit. ERN büroo poolt on laiali saadnud 143.230 trükkist, folderit ja publikatsioonit, selleks lisaks ERN Taani ja Norra esinduste poolt 36.000. Lisaks sellele on saadetud 6.800 kirja välismaale ja 13.000 kirja Skandinaaviasse. ERN on praegu kogu maailma ulatuses eesti organisatsioonide trükiste osas kõige suurem levitaja. Äga aastaga suureneb ka see trükiste sektor, mida ERN ise ei pubitseeri, vaid mida ta saab teistelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt levitamiseks Skandinaavia ruumis.

ARSTID

Leg. arst

Dr. Friedrich Luksep

Sischaiguste eriarst

Munkforsplan 39

Läkarhuset, Farsta centrum

Tel. 94 03 60

Leg. arst

Dr. Harald Keitand

Majroviängen 8 - Gubbängen

Vastuvõttu kõigile

Tel. 94 76 10

Dr. V. Suursööt

Narvavägen 18, Sthlm No

Vastuvõttu äga kõigile

Tel. 67 45 38

Dr. med.

Neeme Rumma

leg. arst

Kiljs, 13, Farsta.

Vastuvõttu tell. kokkuleppel 94 97 80

Leg. arst

Dr. Arvo Põldre

siidame- ja sise-haiguste eriarst

Läkarhuset Farsta centrum

Aeg tell. kokkuleppel 94 03 60

peale keskjaama sulgemist 94 03 65.

Kultuur ja kriitika

Kansallis-Kuoro kontsert

Ajal, kus Soveti poolt käib rahvaste vahelisel sõprust kuulutavate sõnadest infantsioon, ent tegelikkuses ei lastud soome koori ei Sovetti ega okupeeritud Eestis, toimus Helsingi Kansallis Kuoro juha neljas külaskäik Rootsis asuvalle eestlasele. Kui II, III ja IV laulupele ajal saime arusaadavalt põhjusil ainult proovi koori võimeist, siis nüüd oli võimalus terve õhtu jooksul kuulda selle ansambli, mida Eestiga seavad sidemed juha 1919. a. aalates.

Koori kontserdil esinesid 38 naist ja 16 meest — ent daamide suuri arvuline ülekaal ei kujunenud siiski mitte nii kardetavaks kõlaliselt tasakaalule, kui arvude järele kartä võis.

Võiks ütelda, et koor on spetsialiseeritud lüürilisele laadile — siin pakuti ladinakeelset laulu ja tundmatu autori "Alta Trinita beata" esitati eriti sügava sentsimisega. Kõva esimeses pooles domineerisid üldse aeglaselt ja vaikselt laulud, mistõttu see püstitas monotoonsuse jäi.

Suuremat elevust tõi kontserdi teine pool — Pretoriuse, Hassleri ja Morley laulud olid koore jaoks oma sed. Ka soome autorite (Salonen, Siipilä) humoreske esitati nakatava tu-

rukusega (— "Heila Hampurissa" lõpp oma kõneldud "soo-soo ja oh-oh"-iga kaldus aga üleüldiselt naturalismile. Mille üle aga kahtlemata osa publikust eristat häämeltnud tundis. Sellised efektid on kahtlemata väga — tinnuliku).

Üldiselt olid esitatud laulud kirjutatud lihtsamas laadis — Pesonen'i laul "Ajat eellehen menevät" väga heas esituses tõi siia teretunud vaheldust.

Dirigent Jorma Pakkila juhatus sümptaatse lihtsuse ja otstarbekohasusega, kuid samal ajal ka sütitaval ja sisselavalat. Kerge kartusena mõttes kuulaja eelolevatele tervitussõnavõttudele: oleme ju sageli pidanud väe- ja lõputute sõnavadele käies, aga ei — seekord tehti kõik eeskujuliku lühidusega — D. Treufeldt'i: Lauljaskond Rootsis. kapt. Tiidus J. Aaviku koori, J. Seim SEELK segak., L. Siira Soome Seltsi Stokholmis, S. Lõra Stokh. E. Meeskoori — ürituse korraldaja, ja Götbe. E. Segak. nimel üldiselt oma soojad sõnad ja andsid lilled ja pärja mõne minuti jooksul. Kui see vaid traditsiooniks muutuks!

H. Kiisk

Prof. dr. med. U. Karell 70-a.

*24. 5. 1962

Nüüd hakkavad ka need naised ja mehed, kes kunagi Tartu Eesti Üli-kooli (1919—1940) lõpetasid, täismehe- ja naiselike jõudma, olgu, et nende töid ja eluenergia on siiski veel raugemata.

Professor Ulrich Karell lõpetas Eesti ülikooli arstiteaduskonna 1921. a. ja samal aastal astus ta ka Tartu ülikooli haavaliinikuse prof. Konstantin Koniku juurde assistendiks. Siin tulin temal palju tööd tema nii tegeliku kirurgilise tööalal kui ka teoreetilisel teaduseharu mitmekülgset tundma õpida.

Juba alguses selgus, et noorel Karellil on õnnelik ja osav käsi operatsioonide jaoks, missugune võime aastate jooksul veelgi täienes ja häid ta-jaajagi saavutas. Samuti püüdis ta ka teaduslikult töötada ja aalates a. 1924 leiaime igal aastal ta teaduslikke töid "Eesti Arst" aastakäikudes kuni a-ni 1940. Tihti esines ta ka oma teaduslikke ettekannetega ja haigete näitamisega Tartu Eesti Arstide Seltsi koosolekudel.

Prof. Karelli tööd on puhkirurgilised, määratud arstidele, eriti just haavarästidele. Tema tööde hulgas, millesid avaldatud "Eesti Arstis", on ainult kaks, mis võiksid ja peaksid ka Eesti üldisest huvitama. Need on:

1. Prof. Konstantin Konik kirurgina (E. A. 1937. lk. 10). Prof. Konikul on ju Eesti kultuuri- ja eriti poliitika-klus osi a tähtsus. (Oli teatavasti E. Päästekomitee liige koos K. Pätsi ja J. Viilmsiga).

2. Ernst von Bergmanni tähtsus kirurgirengus (E. A. 1937. lk. 97). Teatavasti põlvnõbe E. v. Bergmann Baltimaal ja alustas oma teaduslikku tegevust just Tartu Ülikoolis, kuid kut-suti varsti Saksamaale.

Dr. U. Karelli väitekirj dr. med. astme saamiseks oli: Tuberkuloosete

lümfoomide ravist, eriti X-kiritega, ja mõningate vere muutuste prognostilist tähtsusest selts puhul. Promotioon toimus 16. 5. 1928.

Nüüd läks ta teaduslik teekond suu-rel sammul edasi: eraldotsent haava-haiguste alal a. 1930, dotsent a. 1932, erakorraline professor a. 1935 ja korraline professor a. 1939. Peale prof. K. Koniku surma a. 1936 valiti prof. U. Karell ta järeltulijaks Tartu üli-kooli haavaliinikuse.

Prof. Karell ei ole suuri kõnemees: ta räägib vaikselt, tasase, kuid selge häälega. Kui inimene ja ametivend ta ta kõigiti sõbralik ja heatahtlik. 1944. a. sügisel põgenes ta enam-laste invasiooni eest Saksamaale ja oli seal ühes provintsi haiglas kirurgiks, kuid siirdus sealt USA-sse ja töötas seal praegu. a. 1962 kirurgina Fred-rikstedi hospitalis (St. Croix, Virgin Islands).

Prof. Karelli elust ja tegevusest on Eesti üldiselt vähe teateid. Nagu ta elus tagasihoidlik ja viheste jutu-ga, nii ei ole ta ka oma elust ja tegevusest lasknud teateid laiali val-guda, olgu et neid ta ametivendana ja Eesti üldiselt oleks soovind teada saada. Nii ei tea meie midagi tema

Ilmus "Karneval" — Arvo Mägi uus romaani

Maikuu keskel ilmus Lundis Eesti Kirjanike Kooperatiiv kirjastusel Arvo Mägi uus romaani "Karneval". See on nihiasti vormitõttusest kui ainevalikult omapärane romaani, kuigi probleemid on teatud mõttes igivanad. Raamatus kohtume kahte intriigi, millel pole pealtalt üksteisega midagi ühist, kuid ometi sulavad need oma mõjusääris ühiseks tervikuks. Üks osa romaani on kirjutatud kesksest dialoogide riid, mille kaudu kirjeldatakse karnevali üleminekus konventsionalis-est köidikutest vabastatud inimest. Teine osa romaani käsitleb tänapäeva maailma, kus intriigi kulgeb põnevus-romaanil kujul. Siin on peamiseks probleemiks olukord, kus inimene saatsilikku paratamatuse näol on asetatud tunnetama hädahoitu, mida ta ei suuda ära hoida. Pühholoogiliselt kohtame huvitavaid situatioone ning huvita-vaid inimesi, mis kahest erinevast ajast kokku põimituna liituvad ühiseks tu-guvaks tervikuks, andes muljet elust kui higeikarusellist, kus erinevad motiivid korduvad ja varieeruvad, kergitades üles elumõtte küsimuse tunciga maal. Raamatule on kunsti- ja kanejoonist valmistatud kunstnik-luuletaja Arno Viilemm,

Lugesin äsja läbi Kreeki Requemi partituuri. Sellest on nüüd 24 aastat tagasi kui mul oli see partituur vii-matigi kätt. Tolkorral tegime koos en-tusiastliku Enn Võrguga ettevalmis-tustööd, liites kaht Tartu suuremat koori — Naistalaua ja Meestelaua seltsi — et seda teost Tartus ettekan-dada. Proovide aja kestel süvenesin et-tehemal partituuris; milletan et suu-rasat mind jäagistat oma imetolise ahaalluse ning ehkalt kujundatud omapäraste mõtte ja ideedega. Nüüd, peale niipikala ajavahemiku elab teost "partituuri" sama intensiivselt ja värs-kelt; võiks ütelda: olgu et on tuntu-v, varem läbitundu ja -elatud, tundub kõik sama uudeks ja rikkana nagu avastaks seda esmakordselt.

See on üks Kreeki loomingu saladust: järele alati värske. Võtaksin mistahes näite ta tuntuud koorilaulu-dest: "Sirisege siriseks", "Maga Matsikene", "Meil aiaäärne...", "Meie Er" või isegi lihtsa külaloo "Ma kondisim vaimul" — neis on midagi mis jääb ikka meeldivaks-uudeks; mingi ajatu tõde, mida ikka ja jälle tunnetada kui üht igavesti püsivat väär-tust. Selles mõttes on Kreeki loomung täiuslik.

Kõige tabavamal kujul oskas Kree-ki loomungit iseloomustada Mart Saar, kui ta kirjutas "Muusikalehes" nr. 12, 1929. a. järgmist (äratoodud "Tea-tajas" nr. 17 s. a.):

"Lemmikahendina käsitleb ta (Kreeki) tuure innuga kontrapunkti kõige tema kavalvõttega, teknuv on mitterõdus, elegaant, kokkuvur-ratud väljenduvus, mõistlik suu-rus, mis teeb tema muusika mitte üksi ilersaks, vaid ka hästi kasvatatuna. Tema on eksimatu, pu-has, terve mõite ja vabu inspirat-siooni tule, elutark fantaasia, da-line enesest ilolek osutamine het-til ka keset kõige kibisevaimad, käärivaimad emotsioone".

Kui sageli ei ole loovast jõust just see osutamine hetk millest Mart Saar räägib (n. jelda õige suuna valik), kõige raskemaks momendiks? Kui sa-geli ei kiusta tööhoogu — "inspirat-siooni tuli" — jatkama esimese ava-neva võimaluse suunas ja see jätk

vanematest, ta lapsepõlvest, ta üli-õpilasaastastest jne. Ka ta teaduslik te-gusus ei ole üht üldiselt meile teada, kuid meie ülikooli teadusemestest o-majate välimaaade, eriti saksa-, prantsu-s ja ingliskeelsetes žurnaalides. Küllap teagi seda ka prof. Karell, ka ei ole meil teada tema teaduslik tegevus Ameerikas — oletada võib, et ta seal sama innukalt teaduslikult tegeleb, na-gu oma ajal Tartus meie oma Alma Materi rinnal.

Prof. Karelli karakteriseerivad kõi-ges paremini ta oma andmed oma elu kohta, millesid on avaldatud ta pro-motiooni puhul ("Eesti Arst", 1928. lk. 334):

CURRICULUM VITAE
Ulrich Kaarli p. Karell, sündinud 24. 5. 1892 Harjumaal, 1912 lõ-petanud Tallinna Aleksandri güm-naasiumi ja samal aastal Tartu üli-kooli arstiteaduskonna üliõpilase-na immatrikuleeritud. 1921. aastast T. U. teaduskonna-haavaliiniku n. assistent ja 1924. aastast saadik v. assistent teaduslase.

Meie estsi arstidel Ameerikas on os-ke kohustuseks prof. Karelliga ühen-dusse astuda ja teada paluda, et ta kas ise kirjutab üles oma elu tähtsamad sündmused ja teadusliku tegevuse sa-avutused ehk vähemalt võimaldaks teist-tele oma kolleegidele seda teha, varu-tades neid oma töödega ja saamislooga kasvti diktafonil abil.

Kõik kolleegid, kes temaga Tartus koos töötasid ja kes teada tunnevad — usun ja loodan ma — soovivad tema-le tervist, jõudu, õnne nüüd ja alati, ning et ta sama innuga jatkaks oma tööd ühes teaduse alal oma ligemiste aitamiseks.

Aadu Lütis

Cyrillus Kreek'i looming

jookseb ummikusse või jääb väheütle-vaks? Ent vähestele on antud võime olla üle oma loomungist sellistel het-keidel, olla "eksimatu". Seda ei saa õp-pida, seda saab ainult osaliselt enesesse kasvatada, kuid täiuslikult omab seda ainult see, kellele selline võime on "kaasa antud".

"Oks Kreeki" tehnilisi lemmikahen-deid, nagu Mart Saar tabavalt ütleb, on teose arendamine kontrapunkti-lisel, "kõige selle kavalvõttega". Kui vaadelda lähemalt ta rahvaviisidele üleshitatud koorilaulu, "Meil aiaäär-ne...", "Undsel ilmal liitsi ma", "Meie Er", "Ringtantsu laul", või ka senini ettekandmata (!) "Kus käisid sa", "Mitu hula ilma pääl" — siis tundub uskumata et neid lihtsaid moti-ivide saab kasutada kontrapunktilisel; ometi on Kreek osanud neid kaanon-i taoliselt kahes hääles liikuma panna, kuna tihti järele kahes hääles sama motiiv kaksikorda aeglasemalt kaasa liigub. Selliste sobituste juures jääb kooskõlaline küll niivõrd tordetud lau-mulikuks, et tööpeoleet nagu ei oskagi tähelepanna millesid osavad tehnilised võtted iseenesestmõistatavuse teose arengu moodustavad. Teine võtte, mida Kreek sageli kasutab on osinatu, väi-ke korduv motiiv; näiteks "Maga Mat-sikene", kus terve laulu kestel igas taktsis alid kordavad sama käiku:

Selle ümber on ehitatud muinasju-tuiseid rikas kude täis poeetiliselt pin-get, tundeühendust, suuri tunde ja vaibumist kuni ppp-esse. Või üldtundu-tud, üks hilgavamaid koorilaulu üld-se, "Sirisege siriseks", kus lehelelad sopranid kordavad pea kogu laulu kestel motiivi "Sirisege, sirisege, kö-risege, körisege" — see kolab nagu mingi juhtiv signaal, mille saatel laul uljalt edasitormab.

Viiks pikale siinkohal põhjalikumalt Kreeki koorilaulu analüüsimine. Üldtõttu näited on iseloomustavad ta kompositsioonitehniliste võtete ra-vitamisele; lisada võiks veel seda, et ta kasutab sageli ka üksikute hääle-gruppide jagunemist ja nendevahelist dialoogi. Just selli mitmekihilisuseis tõttu — sageli naiühilised kolmekes või neljaks, meesühilised samuti jagatud — on raske ta laule ettekanda asjaar-matule koorile, kus üksikute hääle-gruppide iseseisvust võimatu läbivä. Sellepärast on ka suurem osa Kreeki kooriloomingust laiemale publikule tundmata, mõnda laulu pole minu tea-matagi ettekanud.

Sama kehtib ka ta vaimulikkude koorilaulude kohta, mis osalt rajatud rah-va erilaadse laulmisviisi tõttu aegade jooksul kujunenud kirikukoorilade tei-senditele (on "keerutustega laulud"), osalt rahvamotiivide põhjal üleshitatu-d omapäraste Taaveti laulude sa-ramana omavald erilise koha koori-laulu literatuuris. Ent nüüd nad seisa-vad käsikirjades ja ootavad paremaid aegu. Kui omanikluse pävil veel võim-alik oli nende suurte, vilunud sega-kooride ettekanda, siis nüüd peab-tab N. Eestis sõna "vaimulik" ja "Taaveti laul" juba järele koorijuh-i emale — keegi ei taha sellist riski endale võtta "usklikuna" avalikult esi-neda ja seda ei lubaks valitsev võim teha.

1959. a. Tallinnas väljaantud Kreeki koorilaulude kogus "Vaimlik koori-laul" leidub ka 6-osaline n. "Hiia süit" meeskoorile, aravastavasti kirjutu-tud Nõukogude ajal, mida Akadeemilise meeskoori korduvale ettekan-dnud. See süit on loodud humoristil-kois külalaulude motiividel. "Hiia süit" on imiteeritud torupilli, kuid ka kontrapunktilise meisterlikku-

JÄRGNEVAKS RAAMATUKS

pärast Arvo Mägi romaani on Peeter Lindsaare "...ja sõdurid laulavad". II. Raamat on praegu trükiis ning il-mub juuniku kesk. Väljaandjaks nagu teose esimesegi osa puhul Eesti Kirjanike Kooperatiiv Lundis.

EDUARD TUBIN

Ilmus

Arvo Mägi

KARNEVAL

Romaan, 312 lk.

EESTI KIRJANIKE
KOOPERATIIV

Pack 1 - Lund 3 - Postg. 43 37 71

Tere tulemast Norrköpingi laulupäevale

Kohtume kõik Eesti Laulupäevade 100 a. juubelpidustustel Norrköpingis 26. ja 27. mail

Kes? Kus?

* Linnuteadlane Mait Zastrov sõitis neli päevil USA-sse, kuhu jääb 5 nädalaks. Ta võtab kõigepealt osa XIII rahvusvahelisest ornoloogide kongressist Ithacas, New Yorgi osariigis, kuhu on kutsutud kõik silmapaistvamad linnu-eriteadlased ning sooritab seejärel pikema ringsõidu USA-s.

* Dr. Elmar Jakobson sõitis koos abikaasaga külaskäigule USA-sse.

* Arhitekt Ervin Pütsep perekonnaga viibis puhkusel Šveitsis.

* Tšiv. insener Ivar Muller käis teenistusesaareil USA-s ja Kanadas.

* Prof. Birger Nerman on avaldanud "Svensk Tidskriftis" (nr. 3, 1962) artikli, kus puudutab m. h. rootsi uurija Axel Bagge ja fil. lic. Lili Kaelase uurimistööd Skåne vanadest hauakambritest, millest jõudis ilmuda kaheksa köidet. Suur osa materjali jäi aga läbitöötamata, kuna Bagge suri 1953. a. ja L. Kaelas kutsuti Göteborgi muuseumi arheol. osk. intendandiks. Prof. Nerman leiab, et oleks kõige õigem luua L. Kaelasele eriametikoht Riigi Ajaloomuuseumi juurde, et ta saaks Bagge ja tema enda alatud töö lõpetada, millel oleks suur tähtsus kogu Rootsi ja P.-Euroopa kivijäa uurimisele.

* Agr. lic. Helmut Kolk, teravilja-kontrollkeskuse esimene assistent, võttis osa agronoomide kongressist Wiinis.

* Okup. Eesti ajalehete teatel on Rootsis Tallinna külla sõitnud Evi Rünne ja Argentiinast Henriette Ploompuu. Haapsalust on Rootsi külla sõitnud eestirootslane Andres Blomkvist.

* Dipl. agr. Oskar Kerson tähistas 12. mail Londonis oma 75-a. sünnipäeva. Ta asutas 1927. a. Tallinna Eesti Kunstare Tehased. Akad. kuulub korp. Vironiasse.

* Praost Sergius Samon, Los Angelesi ap.-õigeusu vaimulik, tähistas 3. 6. oma 60-a. sünnipäeva.

* Herman Heinlaid, kes seisab Union Chimique Belge Nordiska AB teenistuses on sooritanud tähelepanuväärivaid uurimusi Kanadaaia saartel ja jätkab neid tänavu Mallorca. Teatavasti on paljud turistid meie kohtades pidanud kannatama eriliselt nn. Kanadaaia haigust – palaviku ja diareed, mis on rikkunud paljude puhkuse. Näitud on H. Heinlaid kohapeal proovinud ühte uut ravimit "Fenilor" (Dibromoxikolinol), mis andis häid tagajärgi haiguse ärahoidmisel. Ravim on müügil apteekides ja sellele pühendavad tähelepanu "Aftonbladet" (1. 2. 62), "Malmö Kvällsposten" (15. 4. 62) jt.

* Valve Madar sooritas Uppsala ülikoolis fil. ametiksami ja omandas fil. mag. kraadi.

* Tallinna Konservatooriumi professor ja esimene eesti kontsertpianist **Teodor Lemba** suri 85-a. vanuses 16 mail südameataki tagajärjel oma kodus Lindehurstis, USA-s. Mõne aja eest suri tema abikaasa Sophie Lemba.

* Adelaide eesti koguduse õpetaja **Oskar Juul** sai surma liiklusõnnetusel. Ta oli 61 a. vana.

* Hermann Tari suri 15. 5. Arvika. Ta oli sünd. 2. 7. 1891 Sargveres.

* Pärmas sai 13. 5. õnnetus surma Riho Täits. Ta oli sünd. 29. 9. 1939 Tallinnas.

* Helder Roots ja Margareta Löfqvist kuulutati Södertäljes abielujaina maha.

* Tiit Tuisk ja Bengt Malmberg kuulutati Stockholmis abielujaina maha.

* Vennad Jaan ja Peeter Kibal avasid Stockholmis Drottningg. 83 (E. Komitee kõrvalmajas) oma kingsepatööstuse.

* Leivastöör **Villem Peeker** tähistas 11. 5. Göteborgi s oma 50-a. sünnipäeva.

* Dr. Ado Kuljus ja Marie Lou von Stedingk laulati 19. 5. Stockholmis Gustav Adolphi kirikus.

* Evald ja Malle Antsmaal sündis 10. 5. tütar.

* Kaio Kalvik Jönköpingist on kihlunud Kristi Raudavaga Lundist.

* Nooremgaider **Eugenie Ojasoo** lõpetas esimese eestlasena SFS-i kõrgeima kooliõpetajate kursuse Trekkövi.

* Leena Klemmer ja Reina Vest Ülemiste gaidrühmast lõpetasid Sv. Scoutförbundi salgajuhitide kooli.

* Metsakodus toimunud vanemskaudi- ja vanemgaidjuhite kursusest võtsid osa Märt Henning ja Kaie Soome.

* Salk skaute skn. **Lembit Klemmeri** juhtimisel on 16.–23. juulini Turu Sinikotkaste külalised. Turku Sinikotkat pühitseb tänavu oma veerandsaja-aastast juubelit ja juubelliaagrisse ongi meie poisid kutsutud.

* Stockholmis Eesti Algkooli VI klass õp. **Henno Kirikmäe** juhatusel viibib praegu ekskursioonil Norras.

Erakordne tunnustus eesti karikaturistile USA-s

Eesti karikaturist **Eduard Valtman**, kes töötab USA-s "The Hartford Times" juures ning kelle loomingut on avaldanud ka "N. York Times", pühapäevane väljaanne näida tabavaimate karikatuuride hulgas, sai 1917. a. asutatud nn. Pulitzeri auhinna. (Joseph Pulitzer oli New Yorgi ajalehede väljaandja ja selle saamine tähendab eriklassi tõstmist ajakirjanduse maailmas. Sel aastal oli auhinna saajate hulgas m. h. ka Walter Lippmann.) Karikatuur, mis tunnustati aasta parimaks ja tõi Valtmanile auhinna kujutas Castrot Kuubat sümboliseeriva aheldatud vieti mehega õpetamas Brasiiliat: "Mida teie vajate mees, on revolutsioon nagu minu oma!"

Teadetes auhinna kohta märgivad ajalehed, et Valtman on Eestist kommunistide eest põgenenud. Hartfordi raadiojaam tegi temaga pooltunnilise intervjuu ja õnnitlusi ülikooliluses silmapaistvate USA tegelaste poolt.

Hää ema ja vanaema ning unustamata õrn võõrasema

MARIA VIKSTEN-MOSSIN

lahkus meist 19. mail 1962 Tallinnas.

et ühineda meie armastatud isaga

ERIKA perega Kanadas,
ASTA perega Eestis,
ADOLF abikaasaga Rootsis,
KOSTA teadmatuses

Svenska Handelsbanken palub

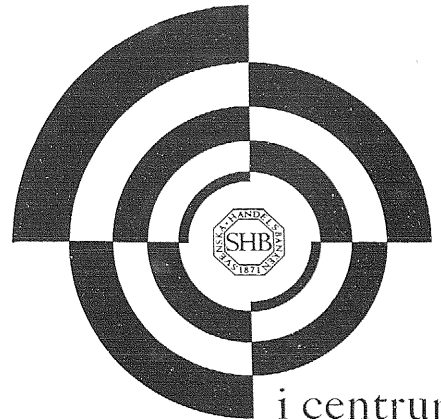
(loe ka kuulutust samal leheküljel)

■ Lugejad, kes lõpetavad või on lõpetanud käesoleval õppeaast. gümnaasiumi, lugegu tähelepanelikult nende kuulutust.

■ Kõik need, keda huvitavad pangandus- ja rahandusküsimused, võtku ühendus lähima SHB osakonnaga tulutoova teenistuse saamiseks ja võimalusega edasipööda.

■ Paljud eestlased ja eesti-rootslased on hinnatud tööjooks SHB-is, k. juhtivatel kohtadel. Miks mitte ka lugeja ei astuks selle — Rootsi suurima panga — pere hulka, kui tal ees seisab elukutse valik.

■ Teretulemast Rootsi Kaubanduspanka!

i centrum
av näringslivet

Att affärsbanken är en central institution i näringslivet och samhälle är ett välskilt faktum och kräver inga närmare kommentarer. Har Ni tänkt på vad en anställning i ett sådant företag betyder, särskilt då det rör sig om en stadigt växande affärsbank. Svenska Handelsbanken har i dag drygt 4000 anställda och 412 kontor över hela landet, varav 74 avdelningskontor enbart i Stockholm.

Varje år söker sig många framåtsträvande ungdomar till oss därför att Handelsbanken erbjuder:

- ☐ intressant och omväxlande arbete i trevlig miljö
- ☐ gedigen yrkesutbildning och viss ekonomisk hjälp för vidareutbildning
- ☐ goda möjligheter till befördran
- ☐ anställningsstrygghet

Ni som står inför valet av yrkesbana och har examen från handelsgymnasium, studentexamen eller lägre examen jämt handelspåkunnad är välkommen att göra oss ett besök. Vi kan då tillsammans dröfva möjligheterna till en anställning i banken. Är Ni bosatt i Stockholm ring up Personalavdelningen 22 90 20 ankn. 446, 633 eller 412 och bestäm tid för ett sammanträffande. I annat fall vänd Er gärna till chefen för närmaste Handelsbankskontor.

Välkommen till

SVENSKA HANDELSBANKEN

Tema Kõrgos

Prints Alleks Pariisi soost

Tara ja temma prohvetid ep olle ilma assata ette kuulutand. Estirahvas ep olle mitte madalaks jäend. Ammus se olli, kui aea lehhed teadust andsiwad, kuda estirahva kånno küllest välja võrsund neioke Mailiis kaogel Genfimaal Agakhani ommale pulma saap. Ja nüüd kohhe uus lõök. Aleksis Rannit, kis jubba kaosa aegus esti luleilma külles tiidel-taadelnud, on sinatse Jean Cocteau suu läbbi esti lule printsiiks hüitud. Lõppuks ommeti! kuda vanna rahvas sannoh. "Le prince de la poésie estonienne" (lk. 141). Mitte kevvade essi-menne jõuke Albiakarra kohhal, vaid võensil kirja tööd kokko kogond PEN koggo-teus ARE-NA (nr. 6) Londonist on sedita omma salba otsas ilmotand.

Nüüd paestab meile kauneste, se joulu täht ni selgeste... Jean Cocteau isisi tiab, kos estirahvas ellab. Ja keik meie lule mammund on temma omma suus ja hamastes ja hulte külles läbbi katsond.

Eks mõ kohhus tänno teha — esti lule laejeneb. Üks imelik liikumine on pikemat

aego meie lule ilmas ja aedas asest leidnud — lule laejeneb! O. pühendab A.-le ja A. O.-le. G. pühendab I.-le ja I. U.-le. Ja A. M. pühendab kindlast J. C.-le. Agga R. pühendab keik lule ilma ja vaemoliku tähhestiko läbbi, et mitte ainomas lehhelüügil ilma ep jõe. Kuda vanna aea soldan laulis: Keik Virroma ja Rakvere kreis / se on minno lule aukosi täüs...

Mis meie sin Albiakarras Jean Cocteau ülle teadamme, siis sedita, et temma on üks penike sell ja feinschmecker, kes ülle keike keikesugust naelha teha armastab. Agga õnneto se mees, kes sedita omma süddames ja kirja sammas tõe assiaiks pannoh... Meil on tarvis nüüd kirest tiada, kus ja kunnas se tähtjas sündmos johtund. Et saaks aeaalugoo kirjuta, ja et allamad tiaks. Ja et saaks õue damid ja hovi ärrad naggo ka teised kuuliosse narrid keik välja nimmetatod. Ja saaks ordeni rahhad kaela ümmer ja otsa ette pandud. Et jubba 'kaogelt' emalt kõllinat kuleks...

Lehemees